

SIYONİZMİN DOĞUŞU

Theodor Herzl ve Siyonizmin Hikâyesi

CAMILLE DE TOLEDO
ALEXANDER PAVLENKO

© KARAKARGA YAYINLARI 346

Her hakkı saklıdır. Bu eserin aynen ya da özet olarak hiçbir bölümü,
telif hakkı sahibinin yazılı izni alınmadan kullanılamaz.

SİYONİZMİN DOĞUŞU

Theodor Herzl ve Siyonizmin Hikâyesi

**CAMILLE DE TOLEDO
ALEXANDER PAVLENKO**

Özgün Adı: HERZL, Une Histoire Européenne

© Éditions DENOËL, 2018

Türkçe yayım hakları Akan Ajans aracılığıyla alınmıştır.

Genel Yayın Yönetmeni: Mustafa Kutlukhan Perker

Yayın Koordinatörü: Mesud Ata

Çeviri: İnci Uysal

Reklam ve Tanıtım Müdürü: Bilgen Ülgen

I. Baskı: Nisan 2021

ISBN: 978-625-7217-63-7

İmtiyaz Sahipleri: Yelda Cumalıoğlu, Mustafa Kutlukhan Perker
KaraKarga Yayınları, Destek Yayınları'nın alt kuruluşudur.

Yayıncı Sertifika No: 13226

Adres: Abdi İpekçi Cad. No 31/5

Nişantaşı/İstanbul

Tel: (0 212) 252 22 42

Fax: (0 212) 252 22 43

 karakarga.com

 info@karakarga.com

 karakargayayinlari

 karakargayayinlari

 karakargayayin

Baskı: Deniz Matbaa Mücellit

Adres: Maltepe Mahallesi Hastane Yolu,

Sokak No 1/6 Zeytinburnu - İstanbul

Tel: 0 212 613 30 06

Matbaa Sertifika No: 48625

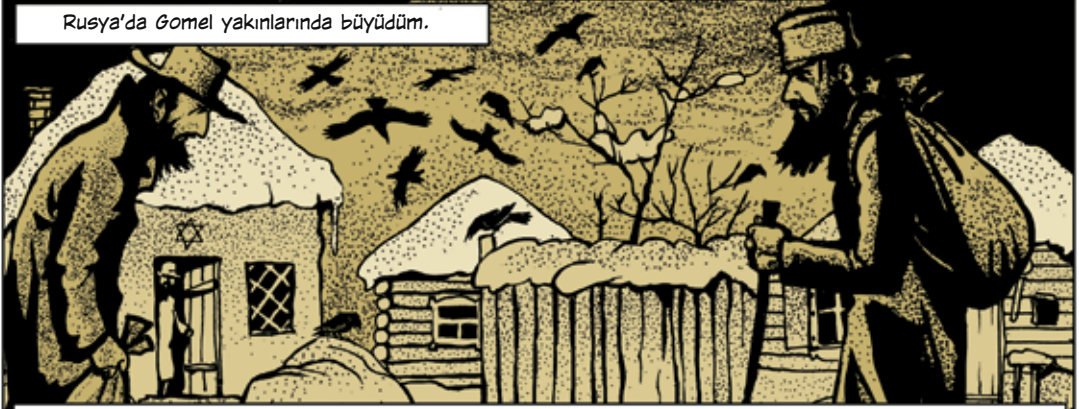
Çeviri: İnci Uysal

Londra, 1932

Adım İlya Brodsky.
Biraz önce öldüm. Öldükten sonra daha iyi gördüğümüz fikrine nereden kapıldık bilmiyorum ama bu doğru. Şimdi daha iyi görüyorum. Savaş öncesi gençlik yıllarıma damgasını vuran ünlü bir Viyanalıyla çocukluğumda karışılmasaydım eğer hayatımın ve ardımda bıraktığım tüm bu yazıların kuşkusuz hiçbir faydası olmayacaktı. Adı Theodor Herzl'di ve annesi onun yazar olmasını istiyordu. O ise önce dramaturg, sonra gazeteci olmayı başardı ama sonrasında büyük umutlara kapılıp tarihi düşlemeye, geleceği yazmaya koyuldu. İnsanların güzel, kuvvetli ve iyi giyimli olacağı bir devlet hayal etti. Tıpkı Fransızlar gibi. Almanlar gibi. Beni Avrupa'dan Londra'ya sürükleyen bütün yolculuğum boyunca kendime bu düşle ilgili sorular sordum. Ulusa, devlete dair bu büyük burjuva düşü. Fakat her şeyden önce nereden, hangi sürgünden seslendiğimi ve neden sonunda kendimi öldürmeye karar verdiğimi anlamamın önemli olduğu sanıyorum. Belki de o zaman, tanıklığım sayesinde, kuvvetin, gücün tarihi tarafından çizilen çizgiler arasında yaşamaya mahkûm olanlar sonunda bir ülkeye sahip olabilecekler.

1882

Rusya'da Gomet yakınlarında büyüdüm.

O zamanı hatırlamaya kalkıştığımda bir kuş sürüsü görüyorum; karla kaplı sokaklarda kanatlanmaya çalışan, cılız, titrek, küçük silüetler. Birçok gölge ve artık gökyüzüne bakmayan birçok yüz.

Evrenin hakimi, yüce Tanrımız, sana şükürler olsun.

Köyün hatırladığım ihtiyarları, gündüzleri ya birbirlerine küfrediyorlar ya da kucaklaşıyorlar. Gece geç saatlerdeyse, onları sıklıkla çözemediğim sayfaları okuyarak gözlerini bozarken görüyorum. Tanrının onları ya koruduğu ya da terk ettiği cümleleri tekrar ediyorlar.

Evet, kambur sırtlarıyla dua edip toprağa bakan ihtiyarlar görüyorum.

Tüm bu yıllardan sonra bende hala duran bu imgeye güvenerek, çocukluğumda insanların sadece kutlama ya da düğün olduğunda gülüp gökyüzüne baktıklarını söyleyebilirim.

Bu sıklıkla ilkbaharda, Şavuot Bayramı'ndan birkaç hafta sonra olurdu.

Körpeçik, neşeli genç kızlar yolculuğa çıkmaya hazırlanmışçasına köyün semalarından süzülürlerdi. Aniden masmavi kesilen bir gökyüzündeki bulutları andırırlardı. Üzerimizden geçtiklerinde herkes şarkı söylemeye koyulurdu.

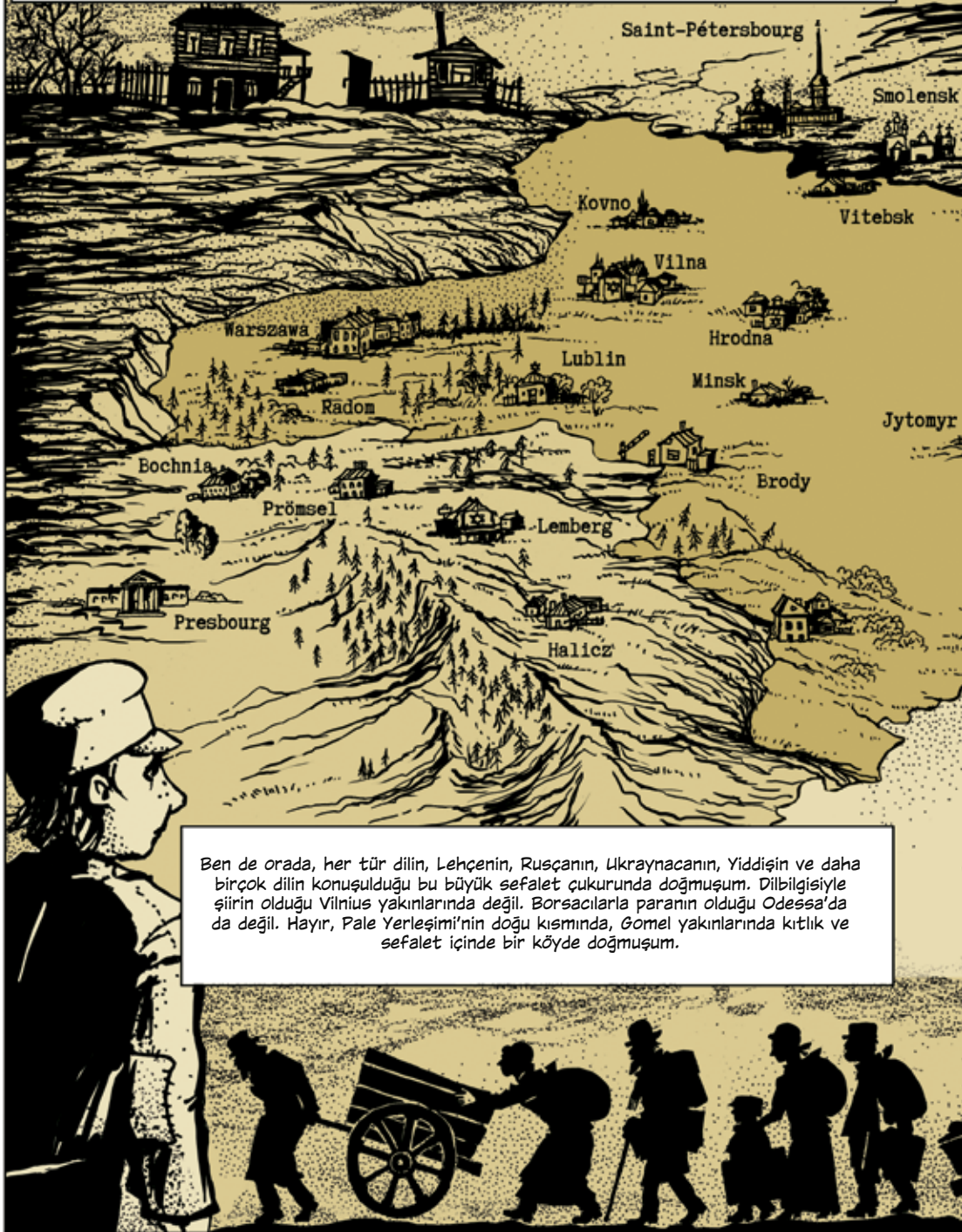

Ablam Olga ta o zamandan beri bana Viyana'dan, Paris'ten, Londra'dan bahsediyordu. Amerika'dan ve kendisinin de gitmeyi, uzaklara, Gomel'den çok uzaklara uçup seyahat etmeyi nasıl arzu ettiğinden bahsediyordu. Bana fikir ve umut veriyordu, onu dinledikçe hayatın benim dışımda olduğunu daha çok hissediyordum.

O zamanlar gülümsediğimi tahmin ediyorum.

Pale Yerleşimi'nde; Baltık Denizi'ni Karadeniz'e bağlayan devasa bir geçitte oturuyorduk. Daha sonra okuyabildiğimde öğrendim ki burası Büyük Katerina'nın, yani Diderot'yu, Aydınlanma filozoflarını seven ama Yahudileri hapseden imparatoriçenin mirasıymış. Fakir Yahudiler için Avrupa ile Rusya İmparatorluğu'nu birbirinden ayıran büyük bir alan yaratmış.

Ben de orada, her tür dilin, Lehçenin, Rusçanın, Ukraynacanın, Yiddişin ve daha birçok dilin konuşulduğu bu büyük sefalet çukurunda doğmuşum. Dilbilgisiyle şiirin olduğu Vilnius yakınlarında değil. Borsacılarla paranın olduğu Odessa'da da değil. Hayır, Pale Yerleşimi'nin doğu kısmında, Gornel yakınlarında kıtlık ve sefalet içinde bir köyde doğmuşum.

Şuradaki Olga, şuradaki de benim. Olga bana yiyecek veriyor.

Daha sonra olup bitenleri anlatmak için tek bir sözcük var. Rus dilinin dünyanın kalanına hediye ettiği bir sözcük. Diğer bir deyişle, evrensel alçaklık ansiklopedisine bir armağan. Bu sözcük "pogrom". Bir pogrom hazırlanırken normalde "köy" ya da "kasaba" anlamına gelen "shtetl" anlam değiştirir. "Shtetl" anlamından sapar; diğer dildeki, ona hükmedip onu bir oyuncak gibi ezen Rus dilindeki sözcük tarafından adeta kapılır.

Ben o zamanlar konuşmuyorum.

Annem, hamileliği boyunca oğlu olacağını düşünüyormuş. Ama artık biliyorum ki bir taş doğurmaya hazırlanıyormuş. Annemin oğlu yerine koyduğu büyük bir taş.

Onu dışarı iterken acı çekmiş. Onu kucağına almak, beşiğinde sallamak için; ağlamasını, yaşamaya başlasın diye var gücüyle çabalamış ama boşuna.

Ablam Olga daha şanslıydı.

Gürültü yapma İlyas. Her şey yoluna girecek. Birazdan gidecekler. Uyu küçük kardeşim.

Taşın elinden tuttu ve sesi sayesinde onu yürütmeyi ve güldürmeyi başardı. Ona bir gelecek bile hayal etti; birlikte, Gomei'den uzakta. Onun sayesinde kısa sürede varolduğumu hissettim.

Gel İly'a. Artık
zamanı geldi.
Gidiyoruz.

Olga ne yapılması gerektiğini her zaman biliyordu, bu da beni düşünmek zorunda kalmaktan kurtarıyordu. Tanrı'ya boyun eğilmesi gerektiğini söylüyorlar ama ben onu duymayı bile hiç başaramadım zira Tanrı ile aramda her zaman Olga vardı. Taşları konuşuracak, ölümü hayata döndürecek kadar güçlü kız kardeşim.

Duvar saatini topla! Ayakkabıları
al! Oyuncak bebek! Şuradaki
kitaplar...

Tanrım!

Hadi İly'a.
İlerle.

Olga acele edip bir çanta almamı ve onun gibi, köyde yakıp yıkılan her şeyin ortasında külleri karıştırmamı söyledi. Seyahat boyunca satacak bir şeylerimiz olması için değerli olabilecekleri almamızı gerektiğini açıkladı bana.

